

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (седми състав)

28 април 2022 година *

„Преюдициално запитване — Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) — Регламент (ЕС) № 1305/2013 — Подпомагане на развитието на селските райони от ЕЗФРСР — Член 30 — Плащания по „Натура 2000“ — Приложно поле — Заявление за помощ за микрорезерват, създаден в гора, която не е част от мрежата „Натура 2000“, с цел да се допринесе за осигуряване на защитата на даден вид дива птица — Регламент (ЕС) № 702/2014 — Освобождаване по категории на някои помощи в секторите на селското и горското стопанство — Прилагане към помощи, съфинансирани със средства на Европейския съюз — Неприлагане към предприятия в затруднено положение“

По дело C-251/21

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Augstākā tiesa (Senāts) (Върховен съд, Латвия) с акт от 21 април 2021 г., постъпил в Съда същия ден в рамките на производство по дело

„Piltenes meži“ SIA

срещу

Lauku atbalsta dienests,

СЪДЪТ (седми състав),

състоящ се от: J. Passer (докладчик), председател на състава, F. Biltgen и N. Wahl, съдии,

генерален адвокат: A. Rantos,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за латвийското правителство, от K. Pommere, J. Davidoviča и E. Bārdiņš, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от V. Bottka, C. Hermes и A. Sauka, в качеството на представители,

* Език на производството: латвийски.

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването, от една страна, на член 30 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета (ОВ L 347, 2013 г., стр. 487 и поправка в ОВ L 130, 2016 г., стр. 1), и от друга страна, на Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията от 25 юни 2014 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 [ДФЕС] и 108 [ДФЕС] (ОВ L 193, 2014 г., стр. 1).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между „Piltenes meži“ SIA и Lauku atbalsta dienests (Служба за подпомагане на селските райони, Латвия) във връзка с решение, с което последната отказва да отпусне поискана помощ, предназначена да обезщети разходите и загубата на доходи на „Piltenes meži“ поради наличието в негова гора на микрорезерват, създаден с цел да допринесе за защитата на вид диви птица.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 92/43/ЕИО

- 3 Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 1992 г., стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 109).
- 4 Съгласно член 3, параграфи 1 и 3 от тази директива:

„1. Изгражда се единна европейска екологична мрежа на специалните защитени зони, наречена „Натура 2000“. Тази мрежа, състояща се от територии, обхващащи естествените местообитания от приложение I, както и местообитанията на видовете от приложение II, дава възможност за запазването или където е подходящо, възстановяването на благоприятно състояние на запазване на тези типове естествени местообитания и местообитанията на видовете в техния естествен район на разпространение.

Мрежата „Натура 2000“ обхваща също така специални защитени зони, класифицирани от държавите членки в изпълнение на Директива 79/409/ЕИО [на Съвета от 2 април 1979 година относно опазването на дивите птици (ОВ L 103, 1979 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 77)].

[...]

3. Когато сметат за необходимо, държавите членки ще се стараят да подобряват екологичните връзки на „Натура 2000“ чрез запазването и евентуално създаването на посочените в член 10 елементи на ландшафта, които са от решаващо значение за дивата флора и фауна“.

5 Съгласно член 10 от Директива 92/43:

„В рамките на политиката си за териториално развитие и планиране държавите членки се стараят там, където считат, че това е необходимо за подобряване на екологичната кохерентност на „Натура 2000“, да насърчават управлението на елементите на ландшафта, които са от съществено значение за дивата фауна и флора.

Такива елементи са тези, които въз основа на своята линейна, непрекъсната структура (например реки и техните брегове или традиционните системи за маркиране на полевите граници) или поради свързващата си функция (например езера и горички) са значими за миграцията, географското разпространение и генетичния обмен между дивите видове“.

Директива 2009/147/ЕО

6 Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици (ОВ L 20, 2010 г., стр. 7), която отменя и заменя Директива 79/409, е в сила от 15 февруари 2010 г.

7 Съгласно член 2 от Директива 2009/147 „[д]ържавите членки вземат всички мерки, необходими за поддържане или адаптиране на популациите на всички видове [птици, за които директивата се прилага] на ниво, което отговаря на екологичните, научните и културните изисквания, като се отчитат икономическите и рекреационните изисквания“.

8 Съгласно член 3 от същата директива:

„1. Предвид изискванията, посочени в член 2, държавите членки вземат всички мерки необходими за запазване, поддържане или възстановяване на достатъчно разнообразие и площ на местообитанията за всички видове [от тези] птици.

2. Запазването, поддържането и възстановяването на биотопите и местообитанията включват основно следните мерки:

а) създаване на защитени зони;

б) поддръжка и управление в съответствие с екологичните нужди на местообитанията в[...] и извън защитените зони;

[...]“.

Регламент № 1305/2013

9 Регламент № 1305/2013 е в сила от 1 януари 2014 г.

10 Съображения 24 и 56 гласят следното:

„(24) Следва да продължи отпускането на помощи на земеделски и горски стопани, за да се спомогне за преодоляване на специфичните недостатъци в съответните райони, произтичащи от изпълнението на [Директива 2009/147] и [Директива 92/43], както и с цел подпомагане ефективното управление на обекти по Natura 2000. Следва да се отпускат и помощи на земеделски стопани за преодоляване на недостатъци в районите на речни басейни, произтичащи от изпълнението на [Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 2000 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 6, стр. 193)]. [...]

[...]

(56) Членове 107, 108 и 109 ДФЕС следва да се прилагат по отношение на помощта за мерките за развитие на селските райони съгласно настоящия регламент. Независимо от това, предвид специфичните особености на селскостопанския сектор, посочените разпоредби от ДФЕС следва да не се прилагат към мерките за развитие на селските райони по отношение на операциите, които попадат в обхвата на член 42 от ДФЕС и които се осъществяват в обхвата на настоящия регламент и в съответствие с него, нито към направените от държавите членки плащания, предназначени да осигурят допълнително национално финансиране за операции по развитие на селските райони, за които е отпусната помощ от Съюза и които попадат в обхвата на член 42 от ДФЕС“.

11 Дял I от Регламент № 1305/2013 под заглавие „Цели и стратегия“ съдържа по-специално член 1, озаглавен „Предмет“, който в параграф 1 предвижда:

„С настоящия регламент се определят общите правила, които регулират подпомагането на развитието на селските райони от Съюза, финансирано от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони („ЕЗФРСР“) [...]. С регламента се определят целите, за които ще допринесе политиката за развитие на селските райони, и съответните приоритети на Съюза за развитие на селските райони. С него се очертава стратегическия контекст за политиката за развитие на селските райони[...] и се формулират мерките, които трябва да бъдат приети за изпълнение на политиката за развитие на селските райони. Освен това с настоящия регламент се определят правилата за програмиране, изграждане на мрежи, управление, мониторинг и оценка на базата на отговорностите, поделени между държавите членки и [Европейската комисия], и [...]правилата за осигуряване на координация между ЕЗФРСР и други инструменти на Съюза“.

12 Дял II от същия регламент под заглавие „Програмиране“ съдържа по-специално член 6, озаглавен „Програми за развитие на селските райони“, който предвижда:

„1. ЕЗФРСР действа в държавите членки чрез програмите за развитие на селските райони. Тези програми осъществяват стратегия за изпълнение на приоритетите на Съюза за развитие на селските райони чрез пакет от мерки, определени в дял III. За постигането на целите за развитие на селските райони, следвани посредством приоритетите на Съюза, се търси помощ от ЕЗФРСР.

2. Дадена държава членка може да представи или единна програма за цялата си територия, или пакет от регионални програми. Като алтернатива на това — в надлежно обосновани случаи — тя може да представи национална програма и пакет от регионални програми. [...]

3. Държавите членки с регионални програми може също да представят за одобрение [...] национална рамка, съдържаща общи елементи за тези програми без отделни бюджетни средства.

Националните рамки на държавите членки с регионални програми могат да съдържат и таблица, в която се обобщава по региони и по години общият принос от ЕЗФРСР за съответната държава членка за целия програмен период“.

13 Дял III от посочения регламент под заглавие „Подпомагане на развитието на селските райони“ изброява в глава I съвкупност от мерки, сред които по-специално е тази, която е предвидена в член 30 от същия регламент, озаглавен „Плащания по „Натура 2000“ и [Директива 2000/60]“, параграфи 1, 2 и 6 от които гласят следното:

„1. Подкрепата по тази мярка се отпуска годишно за хектар земеделска площ или за хектар гора, за да компенсира бенефициерите за допълнителните разходи и пропуснатите доходи, произтичащи от неблагоприятните условия във въпросните райони, свързани с изпълнението на Директива [92/43,] Директива [2009/147], както и на [Директива 2000/60].

[...]

2. Помощта се предоставя на земеделски стопани и на частни горски стопани и асоциации на частни горски стопани. В надлежно обосновани случаи подпомагане може да се предостави и на други лица, стопанисващи земи.

[...]

6. Следните области отговарят на условията за финансово подпомагане:

а) селскостопанските и горските райони по „Натура 2000“, определени по реда на Директиви [92/43] и [2009/147];

б) други определени защитени природни зони с екологични ограничения по отношение на селското стопанство или горите, които допринасят за прилагане на член 10 от Директива [92/43], ако за всяка програма за развитие на селските райони тези зони не надхвърлят 5 % от районите, определени по „Натура 2000“, които попадат в нейния териториален обхват;

[...]“.

14 Дял VIII от Регламент № 1305/2013, озаглавен „Разпоредби за защита на конкуренцията“, съдържа по-специално членове 81 и 82.

15 Съгласно член 81 от този регламент, озаглавен „Държавни помощи“:

„1. Освен ако не е посочено друго в настоящия дял, членове 107, 108 и 109 от ДФЕС се прилагат по отношение на подпомагането за развитието на селските райони, отпуснати от държавите членки.

2. Членове 107, 108 и 109 от ДФЕС не се прилагат по отношение на плащания, предоставени от държавите членки съгласно и в съответствие с настоящия регламент или с допълнителното национално финансиране, посочено в член 82, в рамките на обхвата на член 42 от ДФЕС“.

16 Съгласно член 82 от посочения регламент, озаглавен „Допълнително национално финансиране“:

„Плащанията, направени от държавите членки във връзка с операции, попадащи в обхвата на член 42 от ДФЕС и предназначени да осигурят допълнително финансиране за развитие на селските райони, за които е отпусната помощ от Съюза във всеки един момент от програмния период, се включват от държавите членки в програмата за развитие на селските райони [...] и се одобряват от Комисията, ако отговарят на критериите по настоящия регламент“.

Регламент № 702/2014

17 Регламент № 702/2014 е в сила от 1 януари 2004 г.

18 Съображения 16 и 60 от този регламент гласят:

„(16) Помощите, предоставени на предприятия в затруднено положение, следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент, тъй като те следва да бъдат оценявани съгласно насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и реструктуриране на предприятия в затруднено положение [...], за да се предотврати заобикалянето на тези насоки [...]

[...]

(60) Горското стопанство е неразделна част от развитието на селските райони. Комисията е прилагала членове 107 и 108 [ДФЕС] по отношение на предприятията, извършващи дейност в сектора на горското стопанство, в много решения, по-специално в контекста на прилагането на Насоките на Общността за държавната помощ в секторите на селското и горското стопанство 2007—2013 г. [...] В светлината на значителния опит, придобит от Комисията в контекста на прилагане на тези насоки по отношение на предприятия, извършващи дейност в сектора на горското стопанство, е целесъобразно, с оглед опростяване на процедурите, но в същото време за гарантиране на ефикасен надзор и наблюдение от страна на Комисията, същата да използва правомощията, които са ѝ предоставени с Регламент (ЕО) № 994/98 [на Съвета от 7 май 1998 година по прилагането на членове 107 и 108 ДФЕС към някои категории хоризонтална държавна помощ (ОВ L 142, 1998 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 31)], по отношение на помощта в полза на сектора на горското стопанство. Според опита на Комисията помощта, предоставяна в сектора на горското стопанство за мерки, които са част от програмите за развитие на селските райони, и която е съфинансирана от ЕЗФРСР

или се предоставя като допълнително национално финансиране към такива съфинансирани мерки, не нарушава значително конкуренцията на вътрешния пазар. [...] В настоящия регламент следва да бъдат определени ясни условия за съвместимостта на такива мерки с вътрешния пазар. Тези условия следва да са съгласувани, доколкото това е възможно, с правилата, определени в Регламент (ЕС) № 1305/2013 и в делегираните актове и актовете за изпълнение“.

19 Член 1 от Регламент № 702/2014, който е част от глава I от него, предвижда:

1. Настоящият регламент се прилага за следните категории помощи:

[...]

д) помощ в полза на горския сектор.

[...]

3. Настоящият регламент не се прилага за помощ в полза на:

а) сектора на горското стопанство, която не е съфинансирана от ЕЗФРСР или не се предоставя като допълнително национално финансиране за такава съфинансирана мярка [...]

[...]

6. Настоящият регламент не се прилага за помощи за предприятия в затруднено положение, с изключение на:

а) помощ за отстраняване и компенсиране на щетите, причинени от природни бедствия [...], помощ за ликвидиране на болести по животните [...], както и помощ за отстраняване и унищожаване на мъртви животни [...]

б) помощ за следните събития, при условие че предприятието е станало предприятие в затруднено положение поради загубите или щетите, причинени от въпросното събитие:

i) помощ за компенсиране на загуби, причинени от неблагоприятно климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие [...]

ii) помощ за разходите за ликвидиране на вредители по растенията и за отстраняване и компенсиране на щетите, причинени от болести по животните и вредители по растенията [...]

iii) помощ за възстановяване на щети по горите от пожари, природни бедствия, неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия, други неблагоприятни климатични събития, вредители по растенията, катастрофични събития и събития, свързани с изменението на климата [...].“

- 20 Съгласно член 2, точка 14 от посечения регламент, също част от глава I, определя по следния начин израза „предприятие в затруднено положение“:

„предприятие в затруднено положение“ означава предприятие, по отношение на което е налице поне едно от следните обстоятелства:

- а) в случай на дружество с ограничена отговорност (различни от МСП [малко или средно предприятие], което съществува от по-малко от три години), когато записаният му акционерен капитал е намалял с повече от половината поради натрупани загуби. Такъв е случаят, когато приспадането на натрупаните загуби от резервите (и всички други елементи, които по принцип се считат за част от собствения капитал на дружеството) води до отрицателен кумулативен резултат, който надхвърля половината от записания акционерен капитал. [...]

[...]“.

Латвийско право

Закон за защита на видовете и местообитанията

- 21 Sugu un biotopu aizsardzības likums (Закон за опазване на видовете и местообитанията) от 16 март 2000 г. (Latvijas Vēstnesis, 2000 г., бр. 121/122) съдържа член 10, озаглавен „Право на собствениците или ползвателите на земи да получат обезщетение“, съгласно параграф 2 от който „[с]обствениците на поземлените имоти могат да искат предвиденото в законодателството обезщетение за ограниченията, наложени на икономическите дейности в микрорезерватите“.

Закон за развитието на селското стопанство и селските райони

- 22 Съгласно член 5, параграфи 4, 7 и 8 от Lauksaimniecības un lauku attīstības likums (Закон за развитието на селското стопанство и селските райони) от 7 април 2004 г. (Latvijas Vēstnesis, 2004 г., бр. 64):

„4. Условието и редът за предоставяне на помощ от държавата и от [Съюза] за земеделието, развитието на селските райони и рибарството се определят от Министерския съвет. [...]

[...]

7. Министерският съвет определя условията и реда за управление и контрол на предоставяните от държавата и от [Съюза] помощи за развитие на земеделието, селските райони и рибарството.

8. Министерският съвет определя условията и реда за управление на Европейския фонд за гарантиране на земеделието, ЕЗФРСР и Европейския фонд за рибарство, както и правомощията и задълженията на органите, които участват в управлението на тези фондове“.

Закон относно обезщетяването за ограничения на икономическите дейности в защитените територии

- 23 Съгласно член 2, параграф 3 от Likums „Par kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās“ (Закон относно обезщетяването за ограничения на икономическите дейности в защитените територии) от 4 април 2013 г. (Latvijas Vēstnesis, 2013 г., № 74) „[г]одишна помощ с оглед на ограниченията на икономическите дейности в микрорезерватите може да се предоставя в съответствие с процедурите, предвидени в правилата за предоставяне на помощ за развитие на селското стопанство, финансирана от съответните фондове на [Съюза]“.
- 24 Съгласно член 4, параграф 2 от същия закон „[п]редоставените чрез фондове на [Съюза] обезщетения се управляват в съответствие с правилата за отпускане на помощи от [Съюза]“.

Постановление № 171/2015

- 25 Точка 1 от Ministru kabineta noteikumi № 171 „par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.—2020. gada plānošanas periodā“ (Постановление № 171 на Министерски съвет относно предоставянето, управлението и контрола на държавни помощи и помощи на Европейския съюз за подобряване на околната среда, климата и селския пейзаж през програмния период 2014—2020 г.) от 7 април 2015 г. (Latvijas Vēstnesis, 2015 г., бр. 76, наричано по-нататък „Постановление № 171/2015“), прието на основание член 5, параграфи 4 и 7 от Закона за развитие на селското стопанство и селските райони, предвижда:

„Настоящото постановление определя реда и условията за предоставяне, управление и контрол на държавните помощи и помощите от [Съюза] за развитие на селските райони, по-специално в подкрепа на мерките за подобряване на околната среда и природата в съответствие с:

1.1. Регламент [№ 1305/2013];

[...]

1.8. Регламент [№ 702/2014].

[...]“.

- 26 Съгласно точка 2 от Постановление № 171/2015:

„Подпомага се развитието на селските райони с оглед на подобряването на околната среда, климата и селския пейзаж при следните мерки [...]:

[...]

2.3. „Плащания по линия на „Натура 2000“ и на Директива [2000/60]“ за дейността „Плащане на обезщетение за горските територии от „Натура 2000“ [...]

[...]

2.6. „Отпускане на помощ в рамките на дейността „Плащане на обезщетение за горските територии от „Натура 2000“.

[...]“.

27 Съгласно точка 56 от Постановление № 171/2015:

„Допустимата площ е горска територия (без торфищата):

56.1. включена в списъка с териториите по [„Натура 2000“] съгласно член 30, параграф 6, буква а) от Регламент № 1305/2013 [...]

56.2. разположена в микрорезерват извън мрежата „Натура 2000“ съгласно член 30, параграф 6, буква б) от Регламент № 1305/2013 или — когато защитният режим по „Натура 2000“ не осигурява опазването на даден вид или биотоп — на територия от „Натура 2000“, като микрорезерватът е определен в съответствие със законодателството относно условията за създаване и управление на микрорезерватите, относно опазването и определянето на микрорезерватите и относно техните буферни зони.

[...]“.

28 Съображение 61 от постановлението гласи:

„За да получи помощ, заявителят трябва да отговаря на следните условия:

[...]

61.6. в съответствие с член 2, точка 14 от Регламент № 702/2014 положението към 15 юни на текущата година не е позволява да се установи нито една от характеристиките на предприятие в затруднено положение, предвидени в законодателството относно управлението на Европейския фонд за гарантиране на земеделието, на [ЕЗФРСР] и на Европейския фонд за морско дело и рибарство, както и на помощите, предоставени от държавата и от [Съюза] в полза на земеделието, развитието на селските райони и рибарството през програмния период 2014—2020 г.“.

Постановление № 599 от 30 септември 2014 г.

29 Точка 53 от Ministru kabineta noteikumi № 599 „par Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecība fonda, kā arī par valsts un Eiropas Savienības atbalsta lauksaimniecībai un lauku un zivsaimniecības attīstībai finansējuma administrēšanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā“ (Постановление № 599 на Министерския съвет относно управлението на Европейския фонд за гарантиране на земеделието, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за морско дело и рибарство, и относно управлението на помощите, предоставени от държавата и от Европейския съюз в полза на земеделието и за развитието на селските

райони и рибарството през програмния период 2014—2020 г.) от 30 септември 2014 г. (Latvijas Vēstnesis, 2014 г., бр. 200), приет на основание член 5, параграфи 7—9 от Закона за развитието на селското стопанство и селските райони, предвижда:

„В съответствие с член 2, точка 14 от Регламент № 702/2014 Службата за подпомагане на селските райони не предоставя помощ, когато при подаване на заявлението за подпомагане чрез мерки, предполагащи заявителят да бъде предприятие в затруднено положение, за него е налице поне една от следните характеристики:

53.1. собственият капитал на дружество с ограничена отговорност (различно от малко или средно предприятие, което съществува от по-малко от три години) е намалял с повече от половината поради натрупани загуби, когато приспадането на натрупаните загуби от резервите и от всички други елементи, които по принцип се считат за част от собствения капитал на дружеството, води до отрицателен кумулативен резултат, надхвърлящ половината от записания капитал на дружеството, включително премиите за емисии [...]

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 30 „Piltenes meži“ е собственик на гора с площ от около 500 хектара, в която има зона със статут на микрорезерват по смисъла на латвийската правна уредба, транспонираща Директива 2009/147. Микрорезерватът е създаден от компетентния латвийски орган, за да се допринесе за осигуряване на защитата на дивата птица глухар (*Tetrao urogallus*).
- 31 На неуточнена дата „Piltenes meži“ подава до Службата за подпомагане на селските райони заявление за подпомагане за 2015 г., с което иска да му се отпусне плащане за обезщетяване на разходите и загубата на доходи вследствие от наличието на посочения микрорезерват.
- 32 С решение от 1 юни 2016 г., потвърдено с решение от 25 юли същата година, Службата за подпомагане на селските райони отхвърля заявлението за подпомагане с мотива, че приложимата латвийска правна уредба изключва възможността да се предоставя плащане на предприятие в затруднено положение, а в случая „Piltenes meži“ трябвало да се квалифицира по този начин, тъй като съгласно годишния му отчет за 2014 г. загубите му представляват повече от 50 % от неговия дружествен капитал.
- 33 Жалбата на „Piltenes meži“ срещу тези две решения е уважена с решение от 24 март 2017 г. на Administratīvā rajona tiesa (Първоинстанционен административен съд).
- 34 Сезиран с въззивна жалба, Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) отхвърля с решение от 30 ноември 2017 г. подаденото от „Piltenes meži“ заявление за подпомагане, позовавайки се по същество на следните съображения. Най-напред той констатира, че поисканото плащане се финансира не чрез държавния или регионалния бюджет, а със средства на фонд на Съюза, в случая ЕЗФРСР. По-нататък обръща внимание, че съгласно правната уредба на Съюза относно ЕЗФРСР и прилагащата я латвийска правна уредба, тези средства трябва да се управляват и предоставят на предприятията при спазване на правилата на Съюза относно контрола на държавните помощи. Накрая той

посочва, че в съответствие с тези правила предоставянето на помощ като поисканата в случая е изключено, когато подалото заявление лице е предприятие в затруднено положение.

- 35 „Piltenes meži“ подава жалба срещу това решение, с която по-специално оспорва преценките, че от една страна, поисканото от него плащане трябва да се счита за държавна помощ и от друга страна, че такава държавна помощ не може да бъде предоставена на предприятие в затруднено положение.
- 36 В акта за преюдициално запитване Augstākā tiesa (Senāts) (Върховен съд, Латвия) иска по същество да установи обхвата и съотношението между разпоредбите от правото на Съюза, прилагането на които се цели да бъде осигурено от различните латвийски правни норми, приложими към спора, с който той е сезиран, като отбелязва, че двете юрисдикции, разгледали спора в първоинстанционното и във въззивното производство, са възприели различни становища по този въпрос.
- 37 По-конкретно той иска да установи, на първо място, дали помощите, предназначени да обезщетят или компенсират разходите и загубата на доходи, произтичащи от съществуването в горските територии, които не са част от мрежата „Натура 2000“, на микрорезервати, създадени за да допринесат за защитата на посочени в Директива 2009/147 видове диви птици, могат да се считат за помощи по член 30 от Регламент № 1305/2013.
- 38 По-специално той уточнява, че тези помощи биха могли да се разглеждат не като помощи от страна на Съюза или държавни помощи, а по-скоро като обезщетение или компенсация за ограничаването на правото на собственост и правото на упражняване на икономическа дейност на съответните лица, имащи за цел да се гарантира спазването на правната уредба в областта на околната среда. Впрочем Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Конституционен съд, Латвия) се произнесъл в този смисъл с решение от 19 март 2014 г.
- 39 На второ място, доколкото подобни помощи са предназначени да бъдат финансирани не чрез държавния бюджет, а със средства от фонд на Съюза, поради което попадат в приложното поле на член 30 от Регламент № 1305/2013, запитващата юрисдикция иска да установи дали предоставянето им може да зависи от условието лицата, които искат да се ползват от тях, да не са предприятия в затруднено положение, каквото е установеното от Комисията изискване в членове 1 и 2 от Регламент № 702/2014.
- 40 Във връзка с това тя счита, че макар да е оправдан направеният от Комисията опит с наложеното по този начин условие да запази ресурсите на Съюза и да гарантира оптималното им използване, Регламент № 702/2014 все пак остава засегнат от съществен порок, тъй като тази институция не е претеглила или поне не е гарантирала справедливо равновесие между, от една страна, така преследваните от Комисията цели и от друга страна, гарантираното в член 17 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричани по-нататък „Хартата“) право на собственост и общите принципи на равно третиране и на пропорционалност. Всъщност за разлика от всички останали лица, на които по екологични съображения е наложено някакво правно и икономическо задължение, предприятията в затруднено положение, по причини, свързани с икономическото и финансовото им положение, били несправедливо лишени от получаването на обезщетение или компенсация, за които те могат да претендират.

- 41 При тези обстоятелства Augstākā tiesa (Senāts) (Върховен съд, Латвия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Попадат ли в обхвата на член 30, параграф 6 от [Регламент № 1305/2013] плащанията за микрорезервати, създадени в горска зона в изпълнение на целите на Директива [2009/147]?
- 2) Прилагат ли се за предоставянето на компенсация за микрорезервати, създадени в изпълнение на целите на Директива [2009/147], ограниченията по отношение на плащанията за предприятия в затруднено положение, предвидени в [Регламент № 702/2014]?”.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 42 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали член 30 от Регламент № 1305/2013 трябва да се тълкува — с оглед по-специално на параграф 6 от него — в смисъл, че помощ, поискана за микрорезерват, създаден в гора за постигане на целите на Директива 2009/147, попада в приложното поле на този член 30.
- 43 В това отношение съгласно член 30, параграф 1 от Регламент № 1305/2013 подкрепя за хектар земеделска площ или за хектар гора се отпуска годишно, за да компенсират бенефициерите за допълнителните разходи и загубата на доходи, произтичащи от неблагоприятните условия във въпросните райони, свързани с изпълнението на Директива 92/43, Директива 2000/60 и Директива 2009/147.
- 44 Освен това член 30, параграф 6, предвижда съответно в букви а) и б), че районите, които отговарят на условията за плащане по тази помощ, включват, от една страна, селскостопанските и горските райони по „Натура 2000“, определени по реда на Директива 92/43 и Директива 2009/147, и от друга страна, други определени защитени природни зони с екологични ограничения по отношение на селското стопанство или горите, които допринасят за прилагане на член 10 от Директива 92/43.
- 45 В случая от първия поставен от запитващата юрисдикция въпрос, както и от обобщените в точки 30, 31 и 37 от настоящото решение съображения от акта за преюдициално запитване следва, че зоната, за която се отнася разглежданото в главното производство заявление за помощ, е микрорезерват, създаден с цел да допринесе за осигуряване на защитата на даден вид дива птица, но в гора, която не е част от мрежата „Натура 2000“.
- 46 Очевидно подобна територия не отговоря на изискванията на член 30, параграф 6, буква а) от Регламент № 1305/2013 за получаване на плащане в качеството на помощ по същия член 30. Всъщност член 30, параграф 6, буква а) предвижда на тези изисквания да отговарят само селскостопанските и горските райони по смисъла на регламента или евентуално на националната правна уредба, приета в съответствие с него, които са разположени в зони по „Натура 2000“, определени в съответствие с Директива 92/43 и Директива 2009/147 (вж. в този смисъл решение от 27 януари 2022 г., Sātiņi-S, C-234/20, EU:C:2022:56, т. 27, 33, 35 и 37).

- 47 От това следва, че зона, която не е част от мрежата „Натура 2000“, каквато е разглежданата в главното производство, при всички случаи би могла да отговаря на изискванията за такова плащане само по силата на член 30, параграф 6, буква б) от Регламент № 1305/2013.
- 48 Текстът на тази разпоредба обаче сам по себе си не позволява да се определи дали и евентуално при какви условия това може да е налице.
- 49 Ето защо в съответствие с постоянната практика на Съда посочената разпоредба трябва да се тълкува, като се вземе предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ и целите на правната уредба, от която тя е част (решения от 7 юни 2005 г., VEMW и др., C-17/03, EU:C:2005:362, т. 41 и от 21 януари 2021 г., Германия/Esso Raffinage, C-471/18 P, EU:C:2021:48, т. 81).
- 50 В това отношение следва да се припомни, първо, че зоните, които съгласно член 30, параграф 6, буква б) от Регламент № 1305/2013 отговарят на изискванията за получаване на плащане въз основа на предвиденото в член 30 подпомагане, са защитените природни зони, различни от включените в мрежата „Натура 2000“, които са свързани с екологични ограничения по отношение на селското стопанство или горите, и които допринасят за прилагането на член 10 от Директива 92/43.
- 51 От това следва, че допустимостта на тези зони за подобно плащане зависи, от една страна, от условието съответната зона да е защитена природна зона, за която се прилагат екологични ограничения по отношение на селското стопанство или горите.
- 52 В дадения случай от съображенията в акта за преюдициално запитване, посочени в точка 45 от настоящото решение, е видно — без да се засяга необходимата проверка, която запитващата юрисдикция трябва да извърши — че разглежданата в главното производство зона отговаря на това условие, тъй като представлява естествена зона, за която се прилагат екологични ограничения по отношение на горите. По-конкретно от тези съображения става ясно, че зоната е микрорезерват, създаден от компетентния национален орган в гора, която не е част от мрежата „Натура 2000“, с цел да допринесе за осигуряване на защитата на даден вид дива птица, съществуването на който води до разходи, както и до загуба на доходи за собственика на гората.
- 53 От друга страна, съгласно член 30, параграф 6, буква б) от Регламент № 1305/2013 зоната, за която се иска помощ и свързаните с околната среда ограничения в тази зона трябва да допринасят за прилагането на член 10 от Директива 92/43.
- 54 В случая по-специално запитващата юрисдикция иска да установи какъв е обхватът на това условие, което е видно от формулировката на поставения от нея първи въпрос и от обобщените в точка 37 от настоящото решение съображения от акта за преюдициално запитване.
- 55 Второ, член 10 от Директива 92/43, към който препраща член 30, параграф 6, буква б) от Регламент № 1305/2013, предвижда в първа алинея, че за подобряване на екологичната кохерентност на мрежата „Натура 2000“ държавите членки насърчават управлението на елементите на ландшафта, които са от съществено значение за дивата фауна и флора. Във втора алинея от същия член се уточнява също, че такива елементи са тези, които въз

основа на своята линейна, непрекъсната структура или поради свързващата си функция са значими за миграцията, географското разпространение и генетичния обмен между дивите видове.

- 56 Така член 10 оправомощава държавите членки да приемат мерки за подобряване на екологичната кохерентност на мрежата „Натура 2000“, както е посочено и в член 3, параграф 3 от Директива 92/43.
- 57 От член 3, параграф 1 обаче следва, че тази мрежа има за цел да включи не само „специални защитени зони“ на естествените местообитания и местообитанията на животински или растителни видове, изброени съответно в приложение I и приложение II към тази директива, но и „специални защитени зони“, класифицирани от държавите членки, за да се допринесе за опазването на видовете диви птици съгласно Директива 79/409, заменена понастоящем с Директива 2009/147.
- 58 От това следва, че мерките, които държавите членки са оправомощени да приемат по силата на член 10 от Директива 92/43 с цел да се подобри екологичната кохерентност на мрежата „Натура 2000“, могат да се отнасят както до местообитанията, попадащи в обхвата на Директива 92/43, така и до видовете диви птици, попадащи в приложното поле на Директива 2009/147, при което в последната хипотеза тези мерки са предназначени да допълнят мерките по членове 2 и 3 от Директива 2009/147.
- 59 В случая от съображенията в акта за преюдициално запитване, посочени в точки 45 и 52 от настоящото решение, е видно — без да се засяга необходимата проверка, която запитващата юрисдикция трябва да извърши — че такава е целта на разглеждания в главното производство микрорезерват и на свързаните с него екологични ограничения, отнасящи се до горската дейност в него, доколкото самото му създаване и въвеждането на тези ограничения имат за цел да допринесат за осигуряване на защитата на глухара (*Tetrao urogallus*), който е вид дива птица, попадаща в приложното поле на Директива 2009/147.
- 60 Трето, както бе припомнено в точка 43 от настоящото решение, член 30, параграф 1 от Регламент № 1305/2013 уточнява, че целта на посочената в тази разпоредба помощ е да се компенсират бенефициерът за допълнителните разходи и загубата на доходи, произтичащи от неблагоприятните условия в съответната зона, свързани с изпълнението на Директива 92/43, Директива 2000/60 и Директива 2009/147.
- 61 От посочената разпоредба ясно следва, че помощта може да бъде предоставена по-специално когато зона, отговаряща на условията за плащане по член 30, параграф 6 от Регламент № 1305/2013, търпи неблагоприятни последици поради прилагането на Директива 2009/147, на което обръщат внимание в писмените си становища латвийското правителство и Комисията.
- 62 Следователно посочената помощ може да бъде предоставена за подобна зона както в случая на настъпили неблагоприятни последици, произтичащи от национална мярка за защита на даден вид дива птица, приета въз основа на Директива 2009/147, така и когато тази мярка е приета на основание член 10 от Директива 92/43, както бе посочено в точка 58 от настоящото решение.

- 63 Четвърто, преследваната с Регламент № 1305/2013 обща цел за стратегическо подпомагане на развитието на селските райони, посочена в член 1, параграф 1 от този регламент, е конкретизирана — видно от член 6, параграф 1 от същия регламент и от неговия дял III, към който последната разпоредба препраща — чрез предоставената на държавите членки възможност да приемат съвкупност от мерки, имащи за цел да отговорят на приоритетите на Съюза за развитие на селските райони.
- 64 Сред тези мерки е предвиденото в член 30 от Регламент № 1305/2013 подпомагане, чиято специфична цел е посочена в съображение 24 от този регламент и се състои в подпомагане на земеделски и горски стопани, което да им позволи да преодолеят в съответните райони специфичните недостатъци, произтичащи от изпълнението на директивите на Съюза за опазване на естествените местообитания, на местообитанията на животински и растителни видове, на самите тези видове, както и на водите.
- 65 Тази цел, формулирана по начин, който не изключва а priori никакъв вид недостатък, произтичащ от изпълнението на някоя от тези директиви, ясно показва, че предвидената в член 30 помощ може да бъде предоставена по-специално когато такива недостатъци произтичат от въвеждането в зоната, за която се иска помощта, на екологични ограничения, отнасящи се до селскостопанската или горската дейност и са предназначени да допринесат за осигуряване на защитата на даден вид дива птица, попадаща в приложното поле на Директива 2009/147, независимо дали ограниченията са въведени по силата на национална мярка, приета въз основа на тази директива, или на член 10 от Директива 92/43.
- 66 Ето защо посочената цел потвърждава тълкуването, изведено от анализиранияте в точки 50—62 от настоящото решение различни елементи, които се отнасят до текста или до контекста на член 30, параграф 6 от Регламент № 1305/2013.
- 67 Освен това доколкото запитващата юрисдикция иска да установи, както е видно от обобщените в точка 38 от настоящото решение съображения, какви са правните последици, които могат да произтекат от обезщетителния или компенсационен характер на помощ като разглежданата в главното производство от гледна точка на разпоредбите относно предоставянето на държавни помощи на първичното или вторичното право на Съюза, следва да се припомни, от една страна, че целта на член 30 от Регламент № 1305/2013 е, както бе посочено в точки 43 и 60 от настоящото решение, да се компенсират земеделските и горските стопани за разходите и загубата на доходи, произтичащи от неблагоприятните условия, свързани с изпълнението на Директива 92/43, Директива 2000/60 и Директива 2009/147. Следователно обезщетителният или компенсационен характер на тези помощи произтича от самата им цел, както е предвидена от законодателя на Съюза (вж. в този смисъл решенията от 30 март 2017 г., *Lingurár*, C-315/16, EU:C:2017:244, т. 26 и 28 и от 27 януари 2022 г., *Sătiși-S*, C-234/20, EU:C:2022:56, т. 43) и поради това не може да постави под въпрос квалифицирането им като помощи, които се предоставят по силата на свързаната с ЕЗФРСР правна уредба на Съюза.
- 68 От друга страна, съгласно практиката на Съда този обезщетителен или компенсационен характер по никакъв начин не изключва възможността такива помощи да се квалифицират, доколкото са финансирани с държавни ресурси, като „държавни помощи“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, когато останалите условия за прилагането на тази разпоредба са изпълнени (вж. в този смисъл решенията от 27 януари 2022 г., *Sătiși-S*, C-238/20, EU:C:2022:57, т. 40 и 52).

- 69 С оглед на всички изложени по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 30 от Регламент № 1305/2013 трябва да се тълкува с оглед по-специално на параграф 6 от него в смисъл, че помощ, поискана за микрорезерват, създаден в гора за постигане на целите на Директива 2009/147, попада в приложното поле на посочения член 30.

По втория въпрос

- 70 С втория въпрос запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали Регламент № 702/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че не може да се обяви за съвместима с вътрешния пазар помощ, поискана въз основа на Регламент № 1305/2013 от предприятие в затруднено положение за микрорезерват, създаден в гора за постигане на целите на Директива 2009/147.
- 71 Във връзка с това трябва да се припомни в самото начало, че помощта, по отношение на която запитващата юрисдикция отправя въпрос до Съда за тълкуване на Регламент № 702/2014, е помощ, която е била поискана на основание член 30 от Регламент № 1305/2013. Следователно става въпрос за помощ, която е предвидена в правната уредба на Съюза, а именно тази относно ЕЗФРСР.
- 72 Тази помощ обаче следва да бъде предоставена на искащите да се ползват от нея лица не пряко от Съюза, а посредством държавите членки в изпълнение на представените от тях и одобрени от Комисията програми за развитие на селските райони, видно от член 6, параграфи 1—3 от Регламент № 1305/2013, на което Съдът вече е обърнал внимание както с оглед на този регламент, така и на регламента, който той е отменил и заменил (вж. в този смисъл решения от 30 март 2017 г., *Lingurár*, C-315/16, EU:C:2017:244, т. 21 и от 6 октомври 2021 г., *Lauku atbalsta dienests* (Помощи при стартиране на земеделски предприятия), C-119/20, EU:C:2021:817, т. 54—56).
- 73 Този механизъм сам по себе си отразява разпределението на отговорностите между държавите членки и Комисията, което съгласно член 1, параграф 1 от Регламент № 1305/2013 определя подкрепата от Съюза на развитието на селските райони посредством финансиране чрез ЕЗФРСР (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2021 г., *Lauku atbalsta dienests* (Помощи при стартиране на земеделски предприятия), C-119/20, EU:C:2021:817, т. 57), с уточнението, че тази подкрепа може да бъде под формата не само на финансиране от бюджета на Съюза, но и на допълнително финансиране, произлизащо от държавни ресурси.
- 74 Както следва от точка 68 от настоящото решение, това допълнително финансиране, с оглед на държавния произход на вложените в него ресурси, може да се квалифицира като държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, когато останалите условия за прилагането на тази разпоредба са изпълнени. Самата тази квалификация води до прилагане към държавните помощи на всички относими разпоредби от правото на Съюза, освен ако в даден случай финансирането не е свързано с операции, попадащи в приложното поле на член 42 ДФЕС, в който случай то е изключено от приложното поле на тези разпоредби в съответствие с член 81, параграф 2 от Регламент № 1305/2013.
- 75 Що се отнася до финансирането от бюджета на Съюза, следва да се отбележи, че съгласно член 81, параграф 1 от Регламент № 1305/2013 и съображение 56 от него, в светлината на който тази разпоредба трябва да се тълкува, законодателят на Съюза го е обвързал и с

разпоредбите на членове 107—109 ДФЕС, освен ако не се отнася до операции, попадащи в приложното поле на член 42 ДФЕС в съответствие с предвидено в член 81, параграф 2 от този регламент.

- 76 Този законодателен избор, който, видно от член 1, параграф 1 от същия регламент, цели да гарантира координацията между ЕЗФРСР и другите инструменти на Съюза, има за последица да обвърже изцяло помощите за развитие на селските райони, съфинансирани чрез държавни ресурси и средства от бюджета на Съюза, с всички относими към държавните помощи разпоредби от правото на Съюза.
- 77 Сред тези разпоредби по-специално са тези на Регламент № 702/2014, чието тълкуване е поискано от запитващата юрисдикция, за да установи по същество дали помощ, която предприятие в затруднено положение е поискало на основание член 30 от Регламент № 1305/2013 за микрорезерват, създаден в гора за постигане на целите на Директива 2009/147, попада в обхвата на установения с този регламент режим на освобождаване.
- 78 В това отношение е важно да се констатира, на първо място, че както следва от самото му заглавие, Регламент № 702/2014 има за цел да обяви за съвместими с вътрешния пазар някои категории индивидуални помощи, отпускани в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони, както и вследствие на това да ги освободи от общото задължение за уведомяване по член 108, параграф 3 ДФЕС, при условие индивидуалните помощи да отговарят на всички предвидени в този регламент изисквания (вж. в този смисъл решение от 20 май 2021 г., Azienda Sanitaria Provinciale di Catania, C-128/19, EU:C:2021:401, т. 47).
- 79 Регламент за освобождаване от подобно естество не изключва възможността дадена индивидуална помощ, която попада в една от изброените в него категории, без обаче да отговаря на условията, позволяващи тя да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар въз основа на този регламент за освобождаване, все пак може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар след конкретно проучване, при условие Комисията да е била уведомена предварително за тази помощ (вж. в този смисъл решения от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 57, 59, 86 и 87 и от 20 май 2021 г., Azienda Sanitaria Provinciale di Catania, C-128/19, EU:C:2021:401, т. 42).
- 80 В случая обаче от акта за преюдициално запитване не следва, че такова предварително уведомление е било направено.
- 81 На второ място, от член 1, параграф 1, буква д) от Регламент № 702/2014 във връзка с параграф 3, буква а) от същия член 1, разяснен в съображение 60, е видно, че въведеното с този регламент освобождаване се прилага по отношение на помощите за горското стопанство, включително които са съфинансирани от ЕЗФРСР.
- 82 Следователно Регламент № 702/2014 се прилага по-специално за помощите по член 30 от Регламент № 1305/2013, и по-точно за помощите, които по силата на тази разпоредба са заявени за микрорезерват, създаден в гора за постигане на целите на Директива 2009/147, каквато е разглежданата в главното производство помощ.

- 83 От това следва, че за да могат да бъдат обявени за съвместими с вътрешния пазар в съответствие с Регламент № 702/2014 и да се ползват от предвиденото в този регламент освобождаване, подобни помощи трябва да отговарят на всички условия, с които той обвързва това обявяване на съвместимост.
- 84 Съгласно член 1, параграф 6 от Регламента обаче сред тези условия е изискването заявителят на такава помощ да не бъде предприятие в затруднено положение, освен ако не е налице някое от изключенията, за каквито в акта за преюдициално запитване не се споменава във връзка със спора в главното производство, което все пак следва да се провери от запитващата юрисдикция.
- 85 Освен това от определението на понятието „предприятие в затруднено положение“ в член 2, точка 14 от посочения регламент следва, че то включва по-специално дружествата с ограничена отговорност, записаният капитал на които е намалял с повече от половината поради натрупани загуби, а това е критерият, въз основа на който компетентният национален орган е отказал да предостави разглежданата в главното производство помощ, видно от обобщените в точка 32 от настоящото решение съображения от акта за преюдициално запитване.
- 86 Следователно Регламент № 702/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че помощ в полза на горското стопанство, и по-конкретно помощ, която е била поискана на основание член 30 от Регламент № 1305/2013 за микрорезерват, създаден в гора за постигане на целите на Директива 2009/147 от предприятие в затруднено положение по смисъла на посочения член 2, точка 14, не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар въз основа на Регламент № 702/2014.
- 87 На четвърто и последно място, доколкото запитващата юрисдикция, изглежда, има съмнения относно валидността на това изключване с оглед на правото на собственост и общите принципи на равно третиране и на пропорционалност, предвид обобщените в точка 40 от настоящото решение съображения най-напред следва да се отбележи, че анализът на Регламент № 702/2014 показва, че посоченото изключване не се основава на целта да се запазят ресурсите на Съюза, по отношение на която запитващата юрисдикция повдига въпроса дали не ѝ е било предоставено неоснователно предимство в ущърб на това право и тези два принципа.
- 88 Всъщност, видно от съображение 16 от Регламента, което изяснява основанието за изключване на предприятията в затруднено положение от възможността да се ползват — освен в посочените в точка 84 от настоящото решение хипотези — от въведеното с регламента освобождаване, това изключване има за цел да гарантира, че всички поискани от такива предприятия помощи ще бъдат разгледани последователно и изключително с оглед на съвкупност от специфични материални и процесуални правила така, че да се вземе предвид по подходящ начин особеното положение на предприятията. В този смисъл единствената цел и единствената последица от изключването не е да се забрани общо на предприятията в затруднено положение да получават помощи в полза на горски стопанства, каквато възможност остава налице, когато правилата бъдат спазени, а да направи неприложим Регламент № 702/2014 по отношение на тези помощи, когато са поискани от такива предприятия.

- 89 По-нататък следва да се отбележи, че сами по себе си посочените правила целят да гарантират, че помощите, които могат да се предоставят на предприятия в затруднено положение, отговарят на условията, позволяващи те да се обявят за съвместими с вътрешния пазар, като се има предвид, че предоставянето на такива помощи не е право, от което се ползват предприятията, доколкото предоставянето на държавни помощи по принцип е забранено от Договора за функционирането на ЕС, а възможност, предоставена на публичните органи, в случай че тези помощи преследват някои от посочените в член 107, параграф 3 ДФЕС цели от общ интерес и отговарят на условията, предвидени в приложимата правна уредба. От това по-конкретно следва, че макар да са оправомощени да отпускат съфинансирани от ЕЗФРСР помощи на основание член 30 от Регламент № 1305/2013, държавите членки не са длъжни да го правят, а напротив, разполагат със свобода на преценка в това отношение (вж. в този смисъл решения от 6 октомври 2021 г., *Lauku atbalsta dienests* (Помощи при стартиране на земеделски предприятия), C-119/20, EU:C:2021:817, т. 56, от 27 януари 2022 г., *Sātiņi-S*, C-234/20, EU:C:2022:56, т. 40 и 66 и от 27 януари 2022 г., *Sātiņi-S*, C-238/20, EU:C:2022:57, т. 36).
- 90 При това положение свободата на преценка трябва да се упражнява в предвидените от разпоредбите на този регламент предели (вж. в този смисъл решение от 30 март 2017 г., *Lingurár*, C-315/16, EU:C:2017:244, т. 18) и при спазване на общите принципи на правото на Съюза (вж. по аналогия, що се отнася до възможността за предоставяне на финансиране въз основа на фонд на Съюза, различен от ЕЗФРСР, решение от 27 януари 2022 г., *Zinātnes parks*, C-347/20, EU:C:2022:59, т. 61).
- 91 Накрая, в това отношение не може да се приеме, че специфичното третиране, предвидено в Регламент № 702/2014 за предприятията в затруднено положение, само по себе си е в състояние да наруши гарантираното в член 17 от Хартата право на собственост или общите принципи на равно третиране и на пропорционалност.
- 92 Всъщност, от една страна, Съдът вече е приел, че след като правото на собственост не е абсолютно, неговото упражняване може при условията на член 52, параграф 1 от Хартата да се ограничава, когато това е обосновано с преследваните от Съюза цели от общ интерес, каквато е произтичащата от национална мярка цел да се защити природата и околната среда по реда на Директива 92/43 или Директива 2009/147, без обаче да е необходимо лицето, чието право на собственост се ограничава, да се обезщетява при всички случаи и в частност да получава помощ на основание член 30 от Регламент № 1305/2013 (вж. в този смисъл решения от 27 януари 2022 г., *Sātiņi-S*, C-234/20, EU:C:2022:56, т. 62—66 и от 27 януари 2022 г., *Sātiņi-S*, C-238/20, EU:C:2022:57, т. 32—36). При това положение, ако национална мярка, приета с цел защита на природата и околната среда по реда на Директива 92/43 или Директива 2009/147, би довела до загуба на стойност на съответния поземлен имот, така че тя би съответствала на лишаване от собственост, собственикът на терена би имал право на обезщетение в съответствие с член 17 от Хартата, предвид наличието на хипотеза, при която е приложимо правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 9 юни 2016 г., *Pesce и др.*, C-78/16 и C-79/16, EU:C:2016:428, т. 85 и 86).
- 93 От друга страна, обстоятелството, че на предприятията, чието право на собственост е ограничено поради национална мярка, приета в защита на природата и околната среда по реда на Директива 92/43 или Директива 2009/147, могат да бъдат предоставени помощи, съвместимостта на които с вътрешния пазар зависи от условия, различаващи се според

това дали тези предприятия се намират в затруднено положение, е обосновано от различното положение на тези две категории предприятия от гледна точка на отнасящото се до държавните помощи право на Съюза.

- 94 Всъщност предвид икономическите или финансовите трудности, които тези предприятия изпитват, е оправдано разглеждането на съвместимостта с вътрешния пазар на възможните помощи да бъде поставено в зависимост от специфични условия, които позволяват да се отчетат техните трудности и последиците, които те биха могли да имат (вж. по аналогия, що се отнася до неприложимостта спрямо предприятия в затруднено положение на регламент за освобождаване, различен от Регламент № 702/2014, решение от 27 януари 2022 г., *Zinātnes parks*, C-347/20, EU:C:2022:59, т. 46—49 и 57).
- 95 Освен това неприложимостта на предвиденото в Регламент № 702/2014 освобождаване по отношение на предприятията в затруднено положение не изглежда да противоречи с общия принцип на пропорционалност. Всъщност, независимо от това доколко е подходяща по своя характер с оглед на предходната точка от настоящото решение, тя не може да се счита за надхвърляща необходимото за постигането на преследваната от нея цел, тъй като, както бе посочено в точки 79 и 88 по-горе, тя не е пречка за предоставянето на тези предприятия на помощ за горското стопанство или помощ за предприятия в затруднено положение, ако подобна помощ отговаря на условията в приложимите към тези предприятия норми относно държавните помощи.
- 96 С оглед на всички тези съображения на втория въпрос следва да се отговори, че Регламент № 702/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че по силата на този регламент не може да се обяви за съвместима с вътрешния пазар помощ, която е поискана на основание на Регламент № 1305/2013 за микрорезерват, създаден в гора за постигане на целите на Директива 2009/147 от предприятие в затруднено положение по смисъла на член 2, точка 14 от Регламент № 702/2014.

По съдебните разноски

- 97 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (седми състав) реши:

- 1) Член 30 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета трябва да се тълкува с оглед по-специално на параграф 6 от него в смисъл, че помощ, поискана за микрорезерват, създаден в гора за постигане на целите на Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици, попада в приложното поле на посочения член 30.**

- 2) Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията от 25 юни 2014 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 [ДФЕС] и 108 [ДФЕС] трябва да се тълкува в смисъл, че по силата на този регламент не може да се обяви за съвместима с вътрешния пазар помощ, която е поискана на основание на Регламент № 1305/2013 за микрорезерват, създаден в гора за постигане на целите на Директива 2009/147 от предприятие в затруднено положение по смисъла на член 2, точка 14 от Регламент № 702/2014.

Подписи